

Övergångar

-Mer än en registrering i ibis

En rapport om övergångsklimatet och möjliga förändringar i stockholmsdistriktet.

**Stockholms
Innebandyförbund**

EN UTREDNING STARTAS

Den 11 juni 2024 samlades distriktets föreningar för det trettionionde årsmötet i ordningen. Under mötet presenterades två motioner gällande övergångar i distriktet (Järfälla IBK och Mariebergs SK).

Motionerna avslogs på mötet, med tillägget att en utredning under verksamhetsåret skulle genomföras, tillsammans med föreningarna.

Efter att ha bjudit in samtliga föreningar att nominera personer till arbetsgruppen, träffades sju personer från föreningslivet, två från Stibfs styrelse samt en från sportkontoret den 10 oktober, för ett uppstartsmöte.

Tillsammans arbetade man fram en arbetsstrategi som bestod av följande handlingsplan:

- Göra en kartläggning om hur liknande idrotter hanterar frågan
- Skicka ut och analysera en enkät till samtliga ledare på blå och röd nivå.
- Se över historisk övergångsstatistik i syfte att finna röda trådar, trender och övergångsmönster.
- Arrangera och diskutera frågan med föreningsrepresentanter genom konferensen "Stockholm med hjärtat"
- Använda allt insamlat material i syfte att se vilka eventuella förändringar distriktets föreningar skulle vilja applicera, samt vilka som faktiskt är möjliga idrottsjuridiskt.

ÖVERGÅNGAR INOM STOCKHOLMSINNEBANDYN

Innebandyns regelverk och administration hanteras av Svenska Innebandyförbundet via tävlingsbestämmelserna, kapitel 2.

I korta drag är alla spelare fria att byta förening, förutsatt att spelaren inte står under kontrakt, mellan perioden 1 Maj till 15 augusti. Mellan den 16e augusti till den 31 januari är även här övergångar tillåtna, om föreningarna är överens. Mellan den 1 februari till 30 april är det även då möjligt för en spelare att byta förening, dock endast för cupspel, under förutsättning att föreningarna är överens. Spelaren som gör en sådan övergång får dock inte återvända till den lämnande föreningen utan blir kvar i den nya föreningen.

Inom stockholmsinnebandyn finns det ett tillägg, en överenskommelse, (Värvningspolicy) som innebär att:

Dialog ska föras mellan förening och förening om varför spelaren vill byta förening. Dialogen förs mellan värvningsansvarig/kanslist/ordförande (ej ledare) i föreningarna. Om spelaren ej kontaktat sin nuvarande förening är det

mottagandes förenings ansvar att dialog upptas mellan föreningarna. Därefter kan övergången genomföras. Föreningen tar inte emot spelare från andra föreningar förrän en dialog förts med spelarens moderförening.

Vidare definieras det att en övergång sker på spelaren initiativ, och en värvning på föreningens initiativ.

Avslutningsvis har samtliga föreningar inkluderade i värvningspolicyn kommit överens om att värvningar tidigast får ske efter avslutad säsong det året spelaren lämnar röd nivå (16 år).

De senaste åren har det gjorts ungefär 350 övergångar per säsong i distriktet, med en tydlig stegring i förhållande till ålder. Det är således väldigt få övergångar på grön nivå (34 st. i snitt). Dessa kan man till stor del bortse ifrån då de med största sannolikhet beror på att familjen flyttar eller liknande. Varken förbundets bild eller enkätundersökningen visar på något annat.

På blå nivå är snittsiffran 123 st./säsong och på röd nivå 176 st./säsong.

Dessa siffror kan man sätta i paritet med det totala antalet utövare under 16 år i stockholmsdistriktet, som för 24/25-års säsong är 11.251.

Vidare kan det konstateras att övergångar över tid är väldigt centrerade under sommarperioden (september-oktober), med i snitt över 250 övergångar. Detta är naturligt i det övergångssystem som innebandyn har. Frågan är om detta är ett problem för föreningarnas planering?

I statistiken djupgrävde arbetsgruppen i några fall där stora mängder spelare gjort övergångar under samma tidsperiod. Under säsongen 2023/2024 förflyttades till exempel 16 spelare från Farsta IBK till Sköndals IK, 13 spelare från Ängby IF till Hässelby SK, 12 spelare från Älta IF till Tyresö Trollbäcken IBK. Sådana här övergångar är relativt vanliga och kan bero på många saker. Med största sannolikhet beror dessa övergångar på olika samarbeten/överenskommelser. Det intressanta i frågan är hur dessa uppkommit och på vilka sätt föreningarna kommunicerat med varandra. Detta vet vi inte i dagsläget, men förbundets bild är att det både sker genom regelrätta och bra dialoger föreningar emellan, men även att det sker en spelarflykt på grund av att en handfull spelare beslutat sig för att byta förening, och tar med sig kompisar.

Under oktober månad skickades en enkät ut till 1432 ledare i distriktets blå och röda serier. 293 valde att svara på enkäten, med en klar majoritet från röd nivå (65 %). Enkäten var utformad genom 16 frågor, som både berörde ledarnas kunskapsnivå gällande övergångar samt deras erfarenheter om övergångar.

Vid frågan om varför en spelare genomför en övergång trodde ledarna att de två vanligaste skälen till övergång är att spelaren vill spela på en högre nivå, eller att spelaren vill ha en större möjlighet till utveckling. På andra sidan spannet var ledare övertygad om att en övergång absolut inte berodde på att de inte trivs i laget, eller ledarnas upplägg eller ledarskap.

Något komiskt kan vi jämföra resultaten av svaren gällande varför spelare kommer till ledarnas förening. Här visade svaren på motsatta svarsalternativ, dvs att ledarna var övertygade om att spelarna kom till föreningen pga att de inte trivdes med föregående ledare och dess upplägg samt att spelaren inte trivs med kompisarna i laget.

I enkätens slutskede fick ledarna den konkreta frågan om de anser att innebandyns övergångar ses som ett problem i stort. 58 % svarade nej på frågan, 9 % svarade ja, och 33 % svarade att övergångar kanske inte är ett problem, men att diskussioner förekommer.

Enkätens sista fråga rör om ledarna tycker att regelverket för övergångar behövs förändras. 75 % svarar nej.

Avslutningsvis kan enkätundersökningen sammanställas på följande sätt:

Huvudresultat

- **Övergångsdata** visar ca 330–370 övergångar per säsong under perioden 2021–2025.
- **Orsaker till övergångar:** Spelare vill utvecklas och spela på högre nivå, inte för att de vantrivs.
- **Föreningstypers påverkan:**
 - Stora föreningar får fler spelare än de tappat.
 - Små och medelstora föreningar får och tappat ungefär lika många.

Ledarnas upplevelser

- Många saknar kunskap om regelverket kring övergångar.
- Övergångar sker ofta utan kommunikation, vilket upplevs som problematiskt.
- Mest övergångar sker i september–oktober.

Vanliga problem

- Spelare lämnar efter planering och kostnader redan satta.
- Värkning sker informellt via sociala medier eller utan föreningskontakt.
- Brist på samarbete mellan föreningar och lag.
- Få spelande tjejer i tonåren försvårar lagbyggen.

Förslag på förbättringar

- Införa övergångsfönster.
- Bättre kommunikation mellan föreningar.
- Skärpta konsekvenser för brott mot regelverk.
- Minska press på unga spelare att byta förening för att lyckas.

- Tydligare, mer kommunicerade och rättvisa regler.

ANDRA IDROTTER

För att få en bredare bild av hur andra idrotter arbetar med spelarövergångar har vi pratat med representanter från handboll, basket och ishockey. Det är tydligt att vi delar många av de utmaningar som uppstår när spelare byter förening, men också att det finns olika sätt att hantera dem.

Handbollen (Julia L.) har nyligen infört en värvningspolicy likt den som finns inom stockholmsinnebandyn.

I övrigt är det svenska handbollsförbundet som äger övergångar genom tävlingsbestämmelserna. Dock har man givit distriktets tävlingskommitté att ta beslut inom barn och ungdom, upp till 14 år.

Regelmässigt pendlar handbollens regelverk mellan två perioder: grön och röd.

Under de gröna perioderna är övergångar möjliga. (1 maj-31 juli, 2 okt-31 dec)

Under de röda perioderna (1 jan-30 apr, 1 aug - 30 okt) får övergångar endast ske om det finns särskilda skäl, till exempel sociala orsaker eller om spelaren känner sig utanför. Vid dessa fall behöver flera parter redogöra för anledningen.

Som kontrollfunktion finns en övergångsnämnd, med en åtgärdsstrappa.

Det som kan anses något märkligt är att man under röda perioder fortfarande kan initiera övergångar, men att dessa först aktiveras när den gröna perioden öppnat.

Basketen (Patrick M.) tillämpar mycket restriktiva regler. Inga spelarövergångar tillåts under pågående säsong i ungdomsserierna, och aktiva värvningar är förbjudna.

Övergångsperioden pågår mellan 30 juni-10 september.

I undantagsfall – som vid flytt eller sociala skäl – kan en dispens beviljas. Detta sker ungefär 20-25 gånger per år i distriktet.

Vidare har de ett ganska strävt regelverk när det gäller övergångar och dispensen går igenom. Spelaren får inte spela match på 30 dagar.

Likt Handbollen är det Stockholms basketbollförbund som hanterar övergångar från division 2 och ner.

Patrick avslutar med att säga att alla föreningar är överens om att inga övergångar ska ske, men att det sedan blir vilda diskussioner under pågående säsong och att sommaren således blir väldigt kaotisk. Regelverket ger en trygghet när säsongen väl startat, men sommaren kan bli väldigt oviss för lagen.

Ishockeyn (Pontus L.) process är lite annorlunda än vår.

Till exempel har de bara en övergångsperiod (16 maj-1 september). Det som är unikt här är att Svenska hockeyförbundets tävlingsbestämmelser ger mandat till

distrikten att tidigarelägga övergångsperioden, något Stockholm/Öst valt att göra i sina seriebestämmelser. (Svenska hockeyförbundet har 16 maj-31 jan)

Detta kom efter en avsiktsförklaring som alla förningar skrev på i syfte att inte värva spelare. Vidare ska man fylla i en blankett till förbundet innan ansökan.

Dock tycker han att detta inte hjälpt särskilt mycket, de har fortfarande mycket problem. Istället har övergångar centrerats till sommaren, och de har i snitt 600 övergångar varje sommar. .

Vill man byta förening under säsong finns det en möjlighet, genom dispens, då ska det finnas synnerliga skäl.

Övergångar hanteras och administreras av svenska ishockeyförbundet.

Däremot så har de då en övergångsnämnd som kan kopplas på. Deras uppdrag är dels att granska föreningar, men även att hålla en dialog med föreningarna. Deras grundfilosofi är att "kan man lösa en missnöjd spelares situation på hemmaplan, ska man göra det".

Vid de fall en förening missköter övergångar så har de en åtgärdsstrappa: Varning, handlingsplan, böter och därefter uteslutning av lag.

Avslutningsvis intervjuades Jaana från Västsvenska innebandyförbundet, som för något år sedan införde rollen övergångsansvarig i samtliga föreningar. Syftet med detta är att man vill tydliggöra kontakten i alla övergångsfrågor. Målet är alla kontakt ska ske mellan övergångsansvariga. Vidare är förhoppningen att dialogen mellan övergångsansvariga med tiden underlättar för samtal och uppkomna situationer.

SAMMANFATTAD DIALOGBILD

Efter att ha analyserat distriktets övergångsstatistik, intervjuat andra idrotter samt sett över enkätsvaren bjöd arbetsgruppen in till en konferens (Stockholm med hjärtat) den 17 november.

Under dagen fick deltagarna (27 stycken) diskutera, problematisera och ge förslag på åtgärder för att utveckla nuvarande övergångskultur.

En samlad bild av allt arbete som gjorts kan sammanfattas med att:

- Problemet med övergångar är inte så stort som det målades upp.
- Det är inte systemet det är problem med, det är kulturen föreningarna emellan.
- Den främsta frustrationen uppkommer på de äldre spelarna (juniorer). Dessa spelare kan ju faktiskt värvas, och föreningarna kan inte göra mycket åt saken. Dock behövs kommunikationen föreningarna emellan förbättras.

- Att försöka påverka Svenska innebandyförbundet och få till ändringar i tävlingsbestämmelserna är inte prioriterat, och hade inte hjälpt. Det är bättre att arbeta med kulturen i distriktet.
- Respekten för åtgärdstrappan finns inte.
- Trots att värvningspolicyn finns och accepteras av samtliga föreningar, följs den inte. En svårighet är att det är svårt att veta vem, när och hur en spelare kontaktas, och på vilket sätt.

ÅTGÄRDSTRAPPAN

Inom värvningspolicyn finns det en åtgärdstrappa vars syfte är att klargöra hur Stockholms Innebandyförbund agerar i situationer där en förening går emot policyn.

- 1. Dialogen förs mellan värvningsansvarig/kanslist/ordförande (ej ledare) i föreningarna.
- 2. Vid behov kontaktar Stockholms Innebandyförbund föreningarna.
- 3. Om föreningen återigen bryter mot värvningspolicyn begär Stockholms Innebandyförbund en åtgärdsplan vilken föreningen skickar in.

Under arbetets gång identifierades det tidigt att åtgärdstrappan är tafatt och tandlös. Som en del i arbetet att se över möjliga förändringar ställdes en rad frågor till Svenska Innebandyförbundets jurist.

Bland annat ställdes frågor om förbundet skulle kunna erlagga en förening böter, begränsa övergångar samt andra bestraffningar. Svaret var entydigt: Detta är inte möjligt.

Anledningen till detta beror på att bestraffningsärenden är reglerat enligt Riksidrottsförbundets stadgar, kap. 14. En sådan påföljd måste således benämnas som ett bestraffningsärende, vilket det inte gör.

Så att göra åtgärdstrappan hårdare är egentligen inget alternativ, dock skulle det i framtiden kunna ändras:

"I det förslag till stadgeändringar som ska beslutas om vid kommande Riksidrottsmöte (det föreslås att hela bestraffningsreglementet lyfts ur stadgarna) så införs ett nytt begrepp, "övriga tävlingsregler". Det är t ex regelverk om djurhållning och vapenhantering eller som hos oss Ledarlicenser. Jag kan tänka mig att värvningspolicys skulle kunna bli ett slags övrig tävlingsregel och därmed omfattas av såväl Förbundsbesträffningar (RF:s regelverk) och tävlingsbesträffningar (våra tävlingsregler). Utöver detta införs en möjlighet att kombinera bestraffningsbeslut med ett föreläggande om att en förening (föreningsföreträdare) ska genomgå en riktad utbildning. Jag ser alltså att vi kan få större möjligheter att "komma åt" den som trilskas dels för att vi höjer statusen på dessa överenskommelser, dels för att vi får fler och bättre verktyg."

FÖRSLAG PÅ FÖRÄNDRINGAR

Arbetsgruppens sista uppgift är att skriva ner vilka utvecklingsmöjligheter distriktet kan göra för att skapa en bättre övergångsmiljö, utifrån de förutsättningarna som finns (regelverk etc).

Nedan är arbetsgruppens förslag:

1. Byta namn på värvningspolicyn till *övergångspolicy*, då detta är ett mer lämpligt och tydligt namn.
2. Införa en övergångsansvarig i varje förening som skriver på policyn. Denna persons kontaktuppgifter ska vara publik och uppdateras vid avhopp samt inför varje säsong.
3. Revidera värvningspolicyn/övergångspolicyn enligt bifogat förslag (bilaga 1)
4. Skapa en tydlig rollbeskrivning för övergångsansvarig (bilaga 2)
5. Skapa ett forum för övergångsansvariga där kultur, arbetsprocess ska diskuteras årligen.
6. Förändra åtgärdstrappan så att övergångsansvariga blir de som kommunicerar och agerar (enligt bilaga 1).

Övergångsgruppen:

Camilla Sevä - Styrelsen, Stockholms Innebandyförbund
Maria Sognefors - Styrelsen, Stockholms Innebandyförbund
Michael Lawitz - Anställd, Stockholms Innebandyförbund
Johanna - Ekerö IK
Johnn - JB innebandy
Björn - Segeltorps IF IBF
Calle/Eva - FBC Sollentuna
John - Hammarby IF IBF
Mika - Offensiv Lidingö IBF
Fredrik - Värmdö IF